

Protokoll 19. oktober 2023 og e-postrunder juni 2023

Styremøte i Øvre Pasvik nasjonalparkstyre / Pa'ččjoogg meermeä'ccstu'vrr



Øvre Pasvik
nasjonalparkstyre



Báhcaveaji
álbmotmea-
hccestivra



Pá'jj-Pa'ččjoogg
meermeä'cc

Tidspunkt: Torsdag 19.10 fra kl. 14.00, deretter middag kl. 17.00 og møte med Rådgivende utvalg kl. 18.00-20.30.

Oskar Hjellbakk fra Norconsult Tromsø orienterte om planer for oppdatering av publikumsinformasjon fra Infopunkt Gjøken til Treriksrøysa og tiltak på Treriksrøys-plataet, både under styremøtet og i møtet med styrets Rådgivende utvalg. Planene er utarbeidet etter en felles befaring med Grensekommisær og GSV/Grensevakta 17. august 2023.

Sted: NIBIO Svanhovd

TILSTEDE

Styret Kurt Wikan, leder Egil Kalliainen, styremedlem (Teams) Are Jørstad, varamedlem Ole K. Josefsen, varamedlem	Sekretariat: Rolf E. Sch. Kollstrøm, nasjonalparkforvalter
Meldt forfall Cecilie Hansen, nestleder Hanne Christine H. Sundfær styremedlem	

Sak 14/2023 Åpning av møte, registrering og godkjenning

- Registrering av deltakere, styret er beslutningsdyktig.
- Egil Kalliainen underskriver protokollen.
- Innkalling og saksliste ble godkjent.
- Protokoll fra styremøtet 05.juni 2023 på Infopunkt Gjøken og e-postrunder i juni og september 2023, ble godkjent.

Sak 15/2023 Orienteringssaker

- A. Henvendelse fra Geir Eliassen om bruksreglene for Ellenvannskoia. Eliassen ønsker at nasjonalparkstyret fjernet formuleringen «at de som har vært i koia en natt allerede, må vike for de som kommer neste dag, såfremt de kommer før kl. 22.00». Han mener det alltid vil ordne seg med plass og at ingen skal kastes ut sent på kvelden. Styret ser ikke at dette vil være et problem ut ifra erfaringene så langt, men vil følge situasjonen framover.
- B. Infopunkt Gjøken, forvalter og styreleder orienterte om åpningen den 17. juni og erfaringene med anlegget så langt. Forvalter orienterte om planer for å bygge et lager under tak/båthus i form av en carport ved Gjøken. Tatt til orientering.
- C. Orientering fra forvalter om framdrift på ulike prosjekt/tiltak. De fleste tiltakene er i rute. Tatt til orientering.
- D. Utnevning av nye styremedlemmer fra kommunestyre og fylkesting, tatt til orientering.
- E. Opplegg for møtet med Rådgivende utvalg fra kl. 18.00
- F. Forvaltermøte med Miljøoffiserer Troms og Finnmark, Setermoen 01.11.23, Forvalter orienterte om dialogmøtet hvor erfaringene fra Pasvik ble presentert. Tanken er at dette skal bli en årlig runde. Tatt til orientering.
- G. Tiltaksmidler 2024- søknad til Miljødirektoratet, orientering under møtet, blir styresak på senere møte. Tatt til orientering.
- H. Orientering fra Oskar Hjellbakk-Norconsult: Forslag til tiltak - Informasjon og tilrettelegging for besøkende til Øvre Pasvik nasjonalpark/ landskapsvernområde, samarbeid med Grensevakt/Grensekommisær. Styret hadde noen innspill som Hjellbakk bakte inn i sin presentasjon til Rådgivende utvalg senere på ettermiddagen.
- I. Referat fra Pasvikseminaret den 20.04.2023 fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark, var ettersendt styret. Tatt til orientering.

VEDLEGG

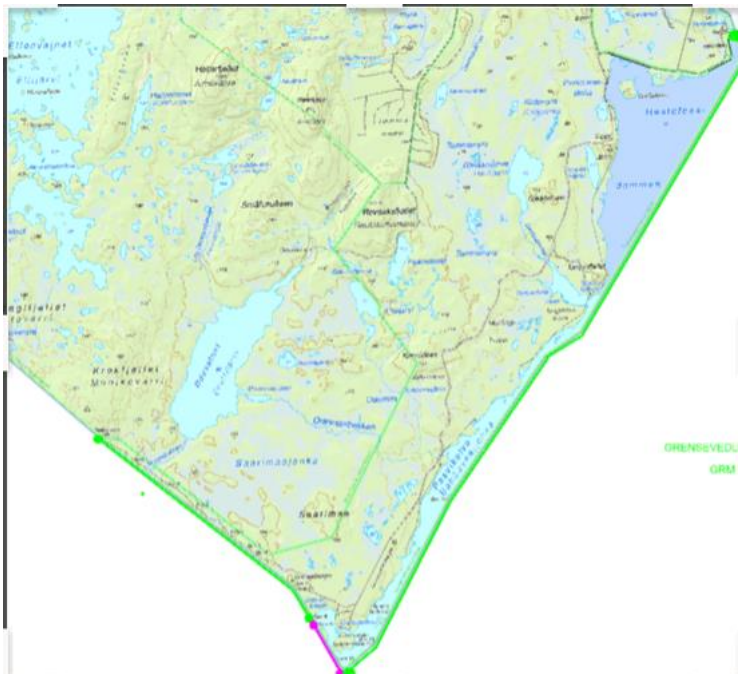
E-postrunder -hastesaker imellom styremøtene

Sak 12/2023 Vegetasjonsrydding i grensegata, og ved grensemerker i Pasvik landskapsvernområde, søknad fra Grensekommisære.

Behandlet per e-postrunde, svarfrist-fredag 30.06.23. Enstemmig styrevedtak.

Arkivsak: 2023/9265

Den 6. juni fikk forvalter en e-post fra Grensekommisæriatet med orientering og planlagt rydding av vegetasjon i grensegata og rundt grensemerker i Øvre Pasvik landskapsvernområde i uke 28 (10-14. juli 2023). Aktuelle strekning er både i terrenget og i Pasvikelva, - fra Treriksrøysa til Hestefosdammen (j.fr. kart)



Etter dialog med styreleder har forvalter informert Grensekommisariatet om at saken vil bli behandlet av styret som en søknad om dispensasjon. Styret vil vektlegge det åpenbare behovet for vegetasjonsrydding i grensegata, og avtalen med russisk part om tidsrom for vegetasjonsryddingen som Grensekommisæren viser til. Derfor vil styret gi dispensasjon til vegetasjonsrydding i perioden 10-14. juli i år, med vilkår for å redusere negative virkninger på verneformålene. Styret vil for fremtiden be om at Grensekommisæren sender en søknad om en flerårig dispensasjon (etter naturmangfoldlovens §48) for slikt arbeid, som i større grad hensyntar verneformålene.

Vedtak

Nasjonalparkstyret vektlegger Grensekommissariatets gjeldende avtale med russisk part om tidsrom for rydding av vegetasjon i grensegatene og rundt grensemerkene i Øvre Pasvik landskapsvernområde, samt behovet for rydding av grensegata av sikkerhetshensyn. Styret gir derfor Grensekommissariatet dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens §48, fra forbudsbestemmelsen § 3 pkt. 1.1 i verneforskrift for landskapsvernområdet, til vegetasjonsrydding i perioden 10-14. juli 2023.

For framtiden må det innarbeides rutiner med vegetasjonsrydding senere på året, av hensyn til yngletid for dyre- og fugleliv og av hensyn til friluftsliv og opplevelsesverdier knyttet til det store antall besøkende til Treriksrøysa.

For å redusere negative virkninger på verneformålene setter nasjonalparkstyret følgende vilkår:

Vilkår

1. Vegetasjonsryddingen skal skje varsomt og ta hensyn til markvegetasjon og reinlav, dyreliv, og kulturminner.
2. Publikum må forhåndsvarsles om at det vil foregå støyende aktiviteter gjennom annonsering i sosiale medier og oppslag. Dette er spesielt viktig i forhold til ferdselen til Treriksrøysa.
3. Alt drivstoff og avfall mv. skal ryddes og fjernes fra verneområdet.

Ved brudd på vilkårene kan tillatelsen bli trukket tilbake.

BAKGRUNN

Forvalter fikk den 6. juni 2023 følgende varsel om vegetasjonsrydding per e-post:

«Grensekommissariatet ved støtte av Pasvik kompaniet skal gjøre grensevedlikehold i uke 28 (10-14 juli) i henholdt til artikkel 6 i overenskomsten/grenseavtalen mellom Norge og Russland.

Det blir ifra Treriksrøysa til grensemerke 9, og fra grensemerke 11 til 20 langs elva til Hestefosdammen (se vedlegg). Det blir vedlikehold på begge sider av grensegata, og rundt norske grm og russiske grm i vårt ansvarsområde.

Det blir hovedsakelig 4 soldater med oppsyn ifra oss som skal gå med ryddesager/kantklippere. Det skal ryddes buskvegetasjon og kratt som har tilvekst i grensegata som er 8 m bred, og rundt grensemerkene i form av stolper og røyser.

Samt grensegata mellom overretts merkene 12 til 15 som er plassert på holmer (Korkeasaari og en uten navn), og den sørlige delen av Tangenfossmoen på norsk side av grensa. Vi blir å bruke båt ifra Grensefoss og til Hestefoss for dette arbeidet langs elva.

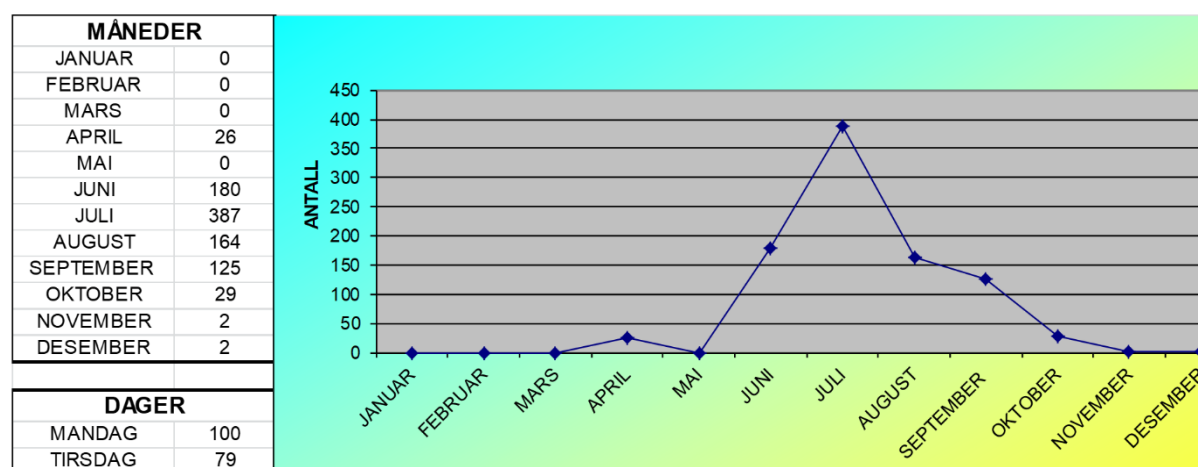
Har du noe innspill til vegetasjonsryddinga som skal gjøres?»

Forvalter mente i sin respons/e-post 12. juni, at Grensekommisariatet burde sende en formell søknad til nasjonalparkstyret om en flerårig tillatelse.

Umiddelbar respons fra forvalter var at:

..» valg av periode er svært uheldig ut ifra at det er svært mange besøkende til Treriksrøysa i disse dager og det er yngletid. Er det ikke mulig å planlegge ryddingen på sensommeren, og i hvert fall på strekningen Grensefoss-Treriksrøysa bør det skje i slutten av september/begynnelsen av oktober.

Under ser du tall på besøkende til Treriksrøysa fra Grensevakta 2017, totalen er nok betydelig høyere, men fordelingen er nok lik.»



I sin respons i e-post den 19. juni betviler Grensekommisæren at de har søknadsplikt på dette tiltaket, og beskriver at det er vanskelig å endre tidsrom siden dette er avtalefestet med Russland:

«...Rydding av grensegaten og informasjonsskilting kan vanskelig ses på som søknadspliktig til nasjonalparkstyret. Årets rydding er allerede avtalt med Russland og vil gjennomføres som planlagt. Dette har foregått i samme tidsperiode i alle år i henhold til avtale med Russland og det vil kreve endring av avtalen med de å endre dette.

Vi ønsker et godt samarbeid med nasjonalparkstyret og deg og vil se på om det er mulig etterhvert å endre perioden for rydding i aktuelle område. I første omgang vil vi tilstrebe å lage minst mulig avtrykk under årets rydding.»

I dialog med styreleder sendte forvalter saken den 21. juni til juristene i Miljødirektoratet for en avklaring av eventuell søknadsplikt etter verneforskriften for Øvre Pasvik landskapsvernområde -med plantelivsfredning.

Avklaringen kom den 26. juni:

«.....Vegetasjonsrydding er ikke direkte nevnt i forbudsbestemmelsen § 3 pkt. 1.1, men opplistingen er ikke uttømmende og jeg vil anta at slik rydding vil kunne være i strid med verneformålet slik at det må kunne legges til grunn at tiltaket er søknadspliktig. «

Etter dialog med styreleder har forvalter informert Grensekommisariatet om at saken vil bli behandlet av styret som en søknad om dispensasjon. Styret vil vektlegge det åpenbare behovet for vegetasjonsrydding i grensegata, og avtalen med russisk part om tidsrom for vegetasjonsryddingen som Grensekommisæren viser til. Derfor vil styret gi dispensasjon til vegetasjonsrydding i perioden 10-14. juli i år, med vilkår for å redusere negative virkninger på verneformålene. Styret vil for fremtiden be om at Grensekommisæren sender en søknad om en flerårig dispensasjon (etter naturmangfoldlovens §48) for slikt arbeid, som i større grad hensyntar verneformålene.

Formålet med vernet av [Øvre Pasvik landskapsvernområde](#) med plantelivsfredning, er å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med et rikt plante- og dyreliv, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen og ta vare på landskapsformer og særpregede geologiske forekomster. Området skal kunne nyttes til reindrift og naturopplevelse. For Øvre Pasvik landskapsvernområde gjelder følgende bestemmelser med tanke på fysiske tiltak, jf. § 3, punkt 1.1 i verneforskriften: "Med de unntak som følger av forskriften punkt 1.2. og 1.3 er det forbud mot oppføring av bygninger, anlegg eller andre faste innretninger, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, uttak og fjerning av stein, mineraler og fossiler, bergverksdrift, neddemming av nye områder, nydyrkning, endring av treslagssammensetning, hensetting av campingvogner og bobiler for overnatting. Opplistingen er ikke uttømmende".

Tiltaket vurderes som en dispensasjon fra verneforskriften etter naturmangfoldlovens [\(NML\) § 48](#).

Nasjonalparkstyret kan gi dispensasjon fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. jfr NML § 48, første ledd. Vegetasjonsrydding i grensegata har elementer av sikkerhetshensyn som må vektlegges. Imidlertid er det her viktig å sette vilkår som medfører minst mulig negativ virkning i forhold til vernevedtakets formål og påvirkning av verneverdiene.

Turvegen fra Grensefoss til Treriksrøysa er en prioritert adkomst inn mot nasjonalparken og Treriksrøysa i nasjonalparkstyrets besøksstrategi. Treriksrøysa er den mest populære attraksjonen i Øvre Pasvik med opp imot 2000 årlige besøkende i sommerhalvåret. De besøkende følger Grensevaktas patroljetrase som går nord for grensegata. Det er også et mål i besøksstrategien å tilrettelegge for bruk av kano på Pasvikelva i landskapsvernområde, bl.a. for å redusere belastningen i Øvre Pasvik nasjonalpark. Tamreinen er kun i området på vinterbeite, men Reinbeitedistriktet opplyser at de høster reinlav i grensegata.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene er gode i området, slik at føre-var-prinsippet NML §9 ikke er aktuelt. Nasjonalparkstyret har kartlagt verdiene knyttet til furuskogen i landskapsvernområdet rundt Treriksrøysa. Skogen henger sammen med urskogen i nasjonalparken og vurderes som en svært viktig naturtypelokalitet, med høy kontinuitet i liggende og død ved og forekomster av en rekke rødlista arter (Asplan Viaks rapport til nasjonalparkstyret 2014). I grensegata skal vegetasjonen/skogen holdes nede slik at her er ingen direkte gammelskogsinteresser.

Forslag til vedtak

(samme som vedtak se tidligere)

Sak 13/2023 Søknad bruk av drone i Øvre Pasvik nasjonalpark e-postrunde 22.09.23 **Arkivsak: 2023/8059**

Fuglene AS søker om bruk av drone til filmopptak i forbindelse med sin dokumentarfilm «Folk» som følger aktivitetene til Pasvik Folkehøgskole gjennom ett år. Filmen er en samproduksjon mellom det amerikanske Loki films i Brooklyn, og det norske dokumentarfilmproduksjonsselskapet Fuglene.

Søknaden dronofilmning ved 2 områder (se kart)

1) Revsaksskaret mandag 25. september, 20 minutter i perioden kl. 17.00-21.00

2) Ellenvannet nær Aborttjønna, onsdag 27. september, 20-45 minutter i tidsrommet 09.00-20.00



Vedtak (enstemmig som innstilt)

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik vektlegger at dokumentarfilmen om Pasvik folkehøgskole vil ha positiv betydning for lokal verdiskaping og Pasvik folkehøgskole. Samtidig er det uaktuelt å åpne for tiltak som kan medføre økt belastning for sårbare områder og viktige verneverdier. Søknad om dronefilming ved område 1 blir derfor avslått. Styret ber om dokumentarfilmen ikke setter fokus på Revsaksskaret i lojalitet til Besøksstrategien for Øvre Pasvik nasjonalpark.

Videre vektlegger styret at søker er en seriøs aktør med erfaring i forhold til nødvendige hensyn til verneformål som friluftsliv og naturmangfold. Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ, gis Fuglene AS ved fotograf og dronepilot Lars Erlend Tubaas Øymo dispensasjon fra verneforskriftene for Øvre Pasvik nasjonalpark § 3 punkt 7.2 om støy, for å gjøre filmopptak med drone i det kartfestede området ved Ellenvannet i Øvre Pasvik nasjonalpark.

Vilkår for tillatelsen:

1. Tillatelsen for bruk av drone gjelder en dag, som i utgangspunktet er onsdag 27. september 2023. I tilfelle det er behov kan opptaksdagen flytte 1 dag fram eller 1 dag tilbake.
2. Tillatelsen gjelder bare innenfor det inntegnede område 2 på kartet.
3. På den aktuelle dagen kan dronen bare brukes inntil 45 minutter.
4. Hvis det oppdages hekkende fugler eller rovfugl på vingene skal drone ikke brukes, og eventuelle pågående opptak skal straks avbrytes.
5. Hvis det er andre besøkende i området skal det ikke brukes drone.
6. Det forutsettes at søker har innhentet eventuelle andre nødvendige tillatelser fra andre myndigheter, før flygingen foretas.
7. Ved bruk av droneopptak i program ønsker nasjonalparkstyret at det kommer fram at dronebruk i utgangspunktet ikke er tillatt, for å forebygge smitteeffekt.
8. Brudd på vilkårene medfører at dispensasjonen blir inndratt.



BAKGRUNN

Forvalter har hatt et møte med representanter for filmselskapet og understreket at Revsaksskaret er en sårbar lokalitet jfr Besøksstrategien, som nasjonalparkstyret ikke ønsker markedsført.

Søker ønsker likevel å dronefilme her og begrunner det på følgende måte:

«Vi ønsker å filme her fordi vi følger studenter ved Pasvik Folkehøyskole som skal overnatte første natt i nærheten av Revsaksskaret. De har en 3 netter lang tur som tar de igjennom Nasjonalparken i noen strek. I den ferdige filmen vil ikke Revsaksskaret bli nevnt ved navn, eller på noen måte knyttet til et punkt på et kart. På ingen måte skal det bli tydelig hvor studentene er annet at de er et sted i villmarken. Vi ønsker å filme her fordi vi har fått vite at det er høydepunktet på turen første kveld å se Revsaksskaret.

Denne filmen handler om unge mennesker som er i en fase av å finne seg selv og komme i kontakt med naturen i en tid og verden som er kaotisk og krevende. Et dronebilde fra Revsaksskaret mener vi hadde vært et vakkert øyeblikk i filmen som spiller det vakre, mektige og samtidig skjøre ved naturen. En av skolens læringsmål er å lære studentene om å ta vare på naturen og sette pris på å være en del av den.

Verneforskrift

Verneformålet i Øvre Pasvik nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende barskogområde som i det vesentlige urørt i forhold til tekniske inngrep, ta vare på et skogøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen samt ta vare på landskapsformer, særpregede geologiske forekomster og kulturminner.

Videre heter det at ivaretagelse av naturgrunnet innenfor verneområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, og området skal kunne nyttes til reindrift og naturopplevelse. I tillegg heter det for nasjonalparken at området skal kunne brukes til utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Små luftfartøy som den omsøkte typen droner er ikke inkludert i lov om motorferdsel i utmark. Tiltaket omfattes derfor ikke av restriksjonene i verneforskriften som er knyttet til motorferdsel. Drone regnes på linje med motordrevet modellfly som ikke er tillatt i de aktuelle verneområder etter verneforskriftens § 7. Støy «Bruk av motordrevet modellfly, modellbåt, isbor o.l. er forbudt. Søknaden vurderes derfor videre i forhold til eventuell dispensasjon i Øvre Pasvik nasjonalpark.

Verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark åpner i utgangspunktet ikke for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til det omsøkte tiltaket. Saken må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ. For å gi en eventuell dispensasjon fra verneforskriften etter denne bestemmelsen, kan omsøkte tiltak verken påvirke verneverdiene nevneverdig eller stride mot verneformål.

Vurdering

I vurderingen av søknaden skal prinsippene i naturmangfoldlovens (nml) §§ 8-12 vektlegges;

- kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
- føre-var-prinsippet (§ 9)
- økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
- kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11)
- miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)

Naturmangfoldloven § 48 er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret skjønsmessig vurdering av om det skal gis dispensasjon når vilkårene er oppfylt. Her vil omfang, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket ha betydning. Hvis tiltaket ikke medfører vesentlige negative konsekvenser på verneverdiene, **kan** styret velge å gi dispensasjon.

Bruk av drone vil ikke medføre skade på terreng eller vegetasjon og medfører lite støy, og ansees som en mer miljøforsvarlig teknikk enn for eksempel filming fra helikopter, jmfør naturmangfoldloven § 12.

Det er relativt lite annen aktivitet og friluftsliv i dette området så seint i barmarksesongen. I forhold til fugleviv vurderes konfliktpotensialet som lavt siden dette er utenom tid for hekking og territoriehevdning blant rovfugl. Det er kjent at rovfugl kan angripe droner og skade seg selv når den hevder territorie.

Gjennom vilkår til en eventuell dispensasjon kan man ytterligere minimere forstyrrelser og belastning fra tiltaket, jmfør naturmangfoldloven § 10.

Kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 til å være tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt, jf. naturmangfoldloven § 9.

Bruk av drone er ikke omtalt i gjeldende forvaltningsplan (2009). Reindrifta har beitetid i Øvre Pasvik først fra 15. oktober. Flygingen vurderes ikke til å ha konsekvenser for reindrifta.

Det finnes eksisterende droneopptak fra nasjonalparken som er tilgjengelig. Disse opptakene er ikke aktuelle å bruke siden filmskaperne skal dokumentere elever fra Pasvik folkehøgskole på tur.

Fra Besøksstrategien: I tidligere publikumsinformasjon er Revsaksskaret fokusert som en attraksjon, bl.a. med bilde på Miljødirektoratets hjemmeside. Dette ble i 2018 erstattet av et annet bilde som et resultat av besøksstrategien. Av hensyn til at dette er en svært viktig hekkeplass for flere sårbare rovfuglarter, er målet å unngå fokus på lokaliteten slik at besøk og potensielle forstyrrelser holdes på et minimum.

Naturmangfoldloven § 11 vurderes til ikke å være relevant for saken da tiltaket ikke vil medføre nevneverdig skade på verneverdiene.

Forvalter vurderer at styret gjennom vilkår til en eventuell dispensasjon kan minimere forstyrrelsen fra tiltaket, bl.a. ved å sørge for at flygingen er kortvarig og forbigående for ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Søker oppgir at filmfotograf/dronepilot har erfaring med å ivareta natur- og miljøverdier fra andre produksjoner. Styret har tidligere gitt dispensasjon til bruk av drone i andre slike større produksjoner, sist til NRK. I dette tilfellet var opptakene til en ny serie om Norges nasjonalparker. Dette gir liten presedens for aktuelle søknad, siden opptakene ifbm Pasvik folkehøgskole kan utføres utenfor nasjonalparken.

Forvalter har i møte med produsentene presentert Besøksstrategien og understreket at styret ikke ønsker markedsføring av Revsaksskaret, som er område 1 i søknaden. Samtidig sier Besøksstrategien at nasjonalparkstyret også vil bidra til lokal verdiskapning.

Forslag til vedtak /Vedtaket ble som innstilling-se tidligere i saken.

Sign.

Kurt Wikan leder

Rett protokoll bekreftes:

Sign.

Egil Kalliainen